Genesis 12:1-17:27

الا کے ۲۹ کم ۲۹ کم ۲۶ کم ۲

3

	ההי said to Abram, "Go forth from your native land and from your father's house to the land I will show you.	1	וֹלָאמֶר יְהוֹהָ אֶלִיאַבְּרֶם לֶּדְיַלְדֶ מַאַרְצֶּדָ וּמִמְוֹלְדְתְּדֶ וּמִבְּית אָבֵידָ אָלִיהַאָרָן אֲשֶׁר אִרָאָדָ:
	I will make of you a great nation,And I will ble you;I will make your name great,And you shal blessing.*	2	וּאֶעֶשֶׁךָּ לְנָוֹי נָּדׁוֹל וּאֲבַרֶכְךָ וּאֲנִדְלָה שִׁמְדֵ וָהְיֶה בְּרָכָה:
one	I will bless those who bless youAnd curse the owno curses you;And all the families of the earthShall bless themselves by you."	3	נאָבַרְכָה מִבַּרְלֶידָ וּמִקְלֶּלְדָ אַאֻר וִנִבְּרְכָּוּ בְדֵּ כִּל מִשְׂפְּחָׂת הַאֲדָמָה:
	Abram went forth as הוהי had commanded hin Lot went with him. Abram was seventy-five ye old when he left Haran.	4	וַיֶּלֶךְ אַבְּרָם כְּאֲשֶׂר הַבָּר אַלִּיוֹ יְהֹנֶה וַיֶּלֶךְ אִתְּוֹ לֵוֹט וְאַבְרָם בָּן־חַמָשׁ שִׁנִים וְשִבְעִים שֵנָה בְּצֵאתִוֹ מִחְרָן:
l, and and	Abram took his wife Sarai and his brother's so Lot, and all the wealth that they had amassed, the persons that they had acquired in Haran; a they set out for the land of Canaan. When they arrived in the land of Canaan,	5	נִיקח אַבְרָם אֶתִישַׂרִּי אִשְׁתֹּוּ וְאֶתִילָוֹט בֶּןיאָתִיוּ וְאֶת־כְּלִירְכוּשָׁם אֲשֶׁ רָלָשׁוּ וְאֶתִיחַנָּפֶשׁ אֲשֶׁרִיעְשַׁוּ בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לְלֶכֶתֹ אִרְצָה כָּנְען וַיִּבְאוּ אָרְצָה כָּנָען:
site	Abram passed through the land as far as the si of Shechem, at the terebinth of Moreh. The Canaanites were then in the land.	6	וִיצֶבֶר אַבְרָם בָּאַרֶץ עָד מִקוֹם שַׁבֶּם עָד אַלָוֹן מוֹרֶה וְהַכְּנַעָּנִי אַז בַּאָרֶץ:
;n	מההי appeared to Abram and said, "I will assigr this land to your offspring." And he built an altar there to הוהי who had appeared to him.	7	נִירָא יְהוֹה אֶל־אבְרָם נִיּאמֶר לְזִּרְאֶךָ אֶתָן אֶת־הַאָרֶץ הזֵאת נִיבֶּן שִׁם מִוְבַּח לִיהֹוָה הַנָּרְאָה אַלִיו:
e	From there he moved on to the hill country ea: Bethel and pitched his tent, with Bethel on the west and Ai on the east; and he built there an altar to הוהי and invoked הוהי by name.	8	וִיּעְוּהַ מִשָּׁם הַּהְרָה מַקֶּבֶם לְבִית־אֶל וּנֵיט אָהֱלָה בִּית־אָל מִיָּם וְהְעֵי מִלְּדֶם וִיְבֶּךְשָׁם מִזָבַּׁתְּ לִיהוֹה וַיִּקְרָא בְּשָׁם יְהוֹה:
Negeb.	Then Abram journeyed by stages toward the N	9	וַיִּסָע אַבְרָם הַלְּוֹךְ וְנָסָוֹע הַנֶּגְבָּה:
	There was a famine in the land, and Abram we down to Egypt to sojourn there, for the famine severe in the land.	10	נִיהָי רִעָב בִּאָרֶץ וַזַּׁרֶד אַבְרָם מִצְרַׁיְמָהֹ לְנַוּר שַׁם מִי־כָבֶד הַרָעָב בַּאָרֶץ:
	As he was about to enter Egypt, he said to his wife Sarai, "I* know what a beautiful woman yare.	11	וִיְהֵׁי כִּאֲשֶׁר הִקְּרִיב לְבִוֹא מִצְרָיִמָה וַיֹּאמֶרֹ אֶלִ־שִׁרִי אִשְׁתּוֹ הְנָּה־נָא יִדְעָתִי כִּי אשָה יְפִּתִ־מִרְאָה אָתְ:
i	If the Egyptians see you, and think, 'She is his wife,' they will kill me and let you live.	12	וְהַיָּה כִּי־יִרְאָוּ אֹתַךְּ הַמִּצְרִים וְאָמְרָוּ אִשְׁתַוֹ זֵאת וְהַרְגָּוּ אֹתִי וְאֹתַךְ יְתִינִּי:
	Please say that you are my sister, that it may g well with me because of you, and that I may re alive thanks to you."	13	אמריינא אַתֹתי אָת לִמֹען יִיטבילי בּעֲבוּלֵדְ וִתִיתָה נִפְשׁי בּנְלֹלְךְ:
w how	When Abram entered Egypt, the Egyptians saw very beautiful the woman was.	14	ניָהֹי כְבָוֹא אַבְרָם מִצְרַיָמָה נִיִּרְאַוּ הַמִצְרִיםׁ אֶת־הַאִּשׁה כִּי־יַפָּה הְוֹא מִאָד:
, and and and site of the state	Lot, and all the wealth that they had amassed, the persons that they had acquired in Haran; a they set out for the land of Canaan. When they arrived in the land of Canaan, Abram passed through the land as far as the si of Shechem, at the terebinth of Moreh. The Canaanites were then in the land. "הוהי appeared to Abram and said, "I will assign this land to your offspring," And he built an altar there to הוהי who had appeared to him. From there he moved on to the hill country ear Bethel and pitched his tent, with Bethel on the west and Ai on the east; and he built there an altar to הוהי and invoked הוהי by name. Then Abram journeyed by stages toward the N. There was a famine in the land, and Abram we down to Egypt to sojourn there, for the famine severe in the land. As he was about to enter Egypt, he said to his wife Sarai, "I* know what a beautiful woman y are. If the Egyptians see you, and think, 'She is his wife,' they will kill me and let you live. Please say that you are my sister, that it may gwell with me because of you, and that I may re alive thanks to you."	6 7 8 9 10 11 12 13	רְלְשׁוּ וְאָתִיהְנֶּפְשׁ אֲשֶרְיעשׁוּ בְּחָרֶן וַיִּצְאוֹּ לְלְכָת אַרְצָה כְּלְען וַיִּבְאוּ אָרְצָה כְּנְעוֹ: נִיּבְאוּ אָרְצָה כְּנְעוֹ: נִיּצְלֵר אַבְרָט בָּאֹרֶץ עְד מְקוֹם שִׁלְם עְד אַלוֹן מוֹרֶה וְהַכְּנָעָנִי אָז מָּאָרֶץ: עִּים מְּוְבַּח לִיהֹנָה הַּנְרָאָה אַלִיוּ: עִּים מְּוְבַּח לִיהֹנָה הַנְרָאָה אַלִיוּ: נִיּעְתָּק מִשְּׁם הַּהְרָה מִקְּרָם לְּיִהְיָא נְיָנֵי אָהְלָה בִּית־אַל מִיָּם וְהָעִי נִיּעָע אַבְּלָם הַלְּוֹךְ וְנָסִוֹע הַנְּנְבָה: נִיְּמִי אַבְבְּ הַּלְּיִךְ וַנְּסִוֹע הַנְּנְבָה: נִיְלוּי כְּאָשֶׁר הְּקְרָיב לְבְוֹא מִצְרָיְמָה וַיִּאֹתְל אָלִישׁרִי אְשָׁתוֹ הַנְּהָרָ אִתְרָ בַּאָרָץ וֹלֵרָד אַבְרָם מִצְלִימְה וֹיְּאַתְה וְלִיתְרָ אְשְׁתוֹ הַמְּבְּרִים וְאַמְרָ אְשֹׁתְוֹ וְאַתְר וְהָרָנִי אַתְרָ הִמְצְרִים וְאִמְרָי אְשְׁתוֹ וֹאַת וְהְרְנִי אִתְל וְמִלוֹן יִיטְב־לִי בַּעְבוּלֹךְ וְתִיְתָה נִפְשִׁי בְּנְלֹּךְ: יְתִינִי אַ אֲתֹתִי אָתְ לְמִעוֹן יִיטְב־לִי בַּעְבוּלֹרְ וְתִיְתָה נִפְשִׁי בִּנְלֹּלְךְ: אַמִרִינִא אֲתֹתִי אָתְ לְמֹעוֹן יִיטְב־לִי בַּעְבוּלֹר וְתִיתָה נִפְשִׁי בִּנְלֹלְך: וְיְלִייִ כְּבָוֹא אַבְרָם מִצְּרָיִמְה וַיִּרְאִוּ הִמְצְרִים אְתִרִי אָתְ לְמֹעוֹן יִיטְב־לִי בְּבְבוּלֹר וְתִיתָה נִפְשׁי בִּנְלֹלְך: וֹיְלוֹי כְבָוֹא אַבְרָם מִּצְרָיִמָּה וַיִּרְאוֹ הְבְרָּי בְּנִבְיֹבְיִי בְּבְּיִים מְּיִבְיִים הְבִייִים אְתִּיתְה בְּמִילִים מִּבְרִים מִּבְרִיִים וְּמִבְיים הְּבְּיִבְי בְּבְּבוּלִי הְבָּוֹי בְּיִרִילְא אָחֹתִי אָתְ לְמֵעוֹן יִיִבְיִר הְּנִים אָּבְרִים מִבְּרָיִם הַיִּרְיִבְּה וְיִבְּיִבְיִי בְּיִבְּיִים הְנִבְּיִבְּיִים הְּנִיבְיִים הְּבָּבְיּיִים בְּבְּיִבְּיִים מִבְּיִים מִּבְּיִים בְּיִבְּוֹי בְּבְּבוֹים בְּבְיבְּיִים בְּנְבְיוֹים בְּבְּיבְיִים בְּבְּבִים בְּבְּיבְיִים בְּבְּיִים בְּיִים בְּבְּיבְּיִבְייִים בְּיִים בְּבְּיִים בְּיִיבְייִים בְּיבְּיִים בְּבְּיבְייִים בְּבְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּייִים בְּבְּיבְּיִים בְּיִבְּיִם בְּיִיבְּיִים בְּיִבְיִים בְּעִיוֹיים בְּיִבְּעְיִים בְּיִים בְּעְבְּיבְּיִים בְּיִים בְּשִׁים בְּיִיבְיי בְּיִיבְייִים בְּיִים בְּיִים בְּעִיבְיי בְּיִים בְּבְּיוֹים בְּיוּבְּייי בְּיִבְּייִייְיִים בְּיִים בְּנְיוֹבְיְיִים בְ

- Pharaoh, and the woman was taken into Pharaoh's אָל־פּרְעָה הָאָר פֿר Dharaoh's courtiers saw her and praised her to אָל־פּרְעָה הָאָר פֿרָאָה אָלַר אָלָה אָלי
- slaves, she-asses, and camels. acquired sheep, oxen, asses, male and female היאַבָּרָם דִּיִּטְרִיבָּן צִּיִּקְרִּלִי דִּיִמְלִים וַנְּיָבִילִי אַרְּוּבָקר וַהָמֹלִים וַצְּבָרָה בְּיָבְרָה בָּיָבְרִרָה וַיְהִיּלִי צֹּיִלְרִּבָּי וַנְמִלִּים וַצְּבָרָה וֹשְׁפָּרָה
- mighty plagues on account of Sarai, the wife of
- was your wife? have done to me! Why did you not tell me that she upy shirt is this and said, "What is this you Spread St. ניקרא פרעה לאבלם נ"אתר מהידאת עשית לי למה לא הנדרף לי
- her and begone!" took her as my wife? Now, here is your wife; take

sent him off with his wife and all that he

- וֹאַעַ-כֹּלְ-אַׁמֹּגִוּ: אס בי נִיצְי עֶלְיו פַרְעָה אָנָשִים נִישַלְּהָוּ אֹתֶוֹ וְאֶת־אִשְׂהָוֹ ב 20. And Pharaoh put agents* in charge of him, and they

בית פרעה:

- wife and all that he possessed, together with Lot. ון רוַלְּלֵלְ אָבֶלִים מִמִּלְנִים וּאָרָ אָבָלָים מִמְלָנִים! דוּא נִאְשְׁוֹּלִי נְלָלִי שֶׁמָלִי וְלָנִים מִמִי דְּנָּוֹלְים מִמְיּי בְּיִי אָשְׁיוֹין וְלַכְי שְׁמָלְיִים וְלָמָלְ אָבָלִים מִמְלִינִים מִאָּלִיים וּאָרָ אָבְלָים מִמְיּין וּוֹיִאָּ נְאָלִים מִמְיִין וּוֹיִאָּ מְשְׁיִים מִינִינְיוֹין מִינִאָּלְים מִמְיִים מְשְׁיִּבְּיוֹין מִינִים מְשְׁיִבְּיִים מִינִים מְשְׁיִּבְיִים מִינְיִים מִּיִּים מִינְיִים מִינְיִים מִינְיִים מִּיִּים מִינְיִים מִינְיִים מִינְיִים מִינְיִים מִינְיִים מִינְיִים מִּיִּים מִינְיִים מִינְיִים מִּיִּים מִינְיִים מִּיִּים מִּיִּים מִּיִּים מִינִים מִּיִּים מִינְיִים מִינְיִים מִינְיִים מִינְיִים מִינִים מִינִים מִּינִים מִינִים מִינְים מִינְים מִינְים מִינְים מִינְים מִינְים מִינְים מִינְים מִינִים מִינְים מִינְים מִינְים מִינִים מִינְים מְיִים מְיִים מְיִּים מְיִים מְינִים מְיִים מְיִים מְיִים מְינִים מְיִים מְינִים מְינִים מְיִים מְינִים מְינִים מְינִים מְינִים מְינִים מְינִים מְינִים מְּיבְּים מְינִים מְּינִים מְינִים מְינִים מְינִים מְּינְים מְינִים מְּינִים מְינִים מְּינִים מְינִים מְינִים מְינִים מְּינִים מְינִים מְינִים מְּינִים מְינִים מְינִים מְינִים מְינִים מְינִים מְינְים מְינְים מְינִים מְינִים מְינִים מְינִים מְינִים מְינִים מְינִים מְּינְים מְּינְים מְינִים מְינִינְים מְינִים מְינִים מְינִים מְינִים מְינְים מְינְינְים מְינִים מְינְינְים מְינִים מְינִים מְינְיים מְינְינִים מְינְים מְינְינְים מְינִים מְינְיים מְינְיים מְינוֹים מְינְיים מְינְיים מְינְיבְּים מְינְיים מְינְיים מְינְיים מְינְיים מְינְיים מְינְינְיים מְינְיים מְינְיים מְינְיים מְינְינְים מְינְיים מְינְיים מְינְיים מְינְיים מְינְיים מְינְיים מְינְינִים מְינְיים מְינְיים מְינְיים מְינְיים מְינְיים מְינְיים מְינְיים מ
- אמה (אַבְּרָלְם בָּלֶר בִּקְלֶנֶה בַּכֶּקֶף וּבַזָּהָב. Now Abram was very rich in cattle, silver, and
- as Bethel, to the place where his tent had been formerly, between Bethel and Ai, אָבוּע אָבוּע האָבוּע האָבוּע אַבּע האָב (נְבְּלֵבְׁמַמַאָּנו כּוֹלָיב וֹבַגּינו־אָלִי עִדָּיבַיִּלוֹ אָשֶׁר הַנִּיר הַשָּׁ אָבוּע שָׁם אָבַיר שָׁם אָבוּע אַבּ
- first; and there Abram invoked 7777 by name.
- herds and tents, ב וְנָם־לְלִוֹט הַהֹּלֶךְ אֶת־אַבְרָם הַיָּיָה Abram, also had flocks and ב וְנָם־לָלִוֹט הַהֹלֶךְ אֶת־אַבְרָם הַיָּיָה צֹאַרִיּבְקָר וְאֹהָלִים:
- they could not remain together. together; for their possessions were so great that
- Canaanites and Perizzites were then dwelling in Abram's cattle and those of Lot's cattle.—The To And there was quarteling between the herders of נְיָהִידִיב בִּין רֹעֶי מִקְנָה אַבֶּין הֹעָי מִקְנָה דְּבֶין הַעָּ
- you and me, between my herders and yours, for we אלילוע אָל־לוּא תִּהִי מִהִיבֶּהֹ בַּינֶי וֹבַינֶן הַעֶּין בַּינֶר אַנָהְיַבּינָי אַלוּדִאָּ אַרָהְאַ אַרָהְאַ אַרָהְאַ מִהִי מְהַיִּ מְהַיִּילְ וּבָינֶן וּבֶינִי וּבַינֶן הַעֶּי וּבַינְ

- בּשִּׁעַלְּעַ בַּיוֹ בַּיִּתַ-אָלְ וַבָּיוֹ תַּלְּיִ:
- the site of the altar that he had built there at 4 the site of the altar that he had built there at
- נאַא נַלַלְגָּ אַ נְלָשׁ אָלָם בַּאַלָּלָתְּלֶתְנָּ בּוֹבֶנִי בַינִינְנִי בְינָאָי בְּלָאָ בָּלְגָּי פּ א נוֹשְאַ אָלָם בַּאַלָּלָלְ לָתְּלֶת בְּוֹבָנִי בְינִיתָּם בְּלָאָ בָּלְגָּי
- וְהַפְּבוֹיְגְ אֵז גְתַּוֶּד בֹּאַבֶּא:
- עַמְּגְרָ כִּיִּאַנְשָּׁיִם אַתִּיִם אֲנְתְנִוּ:

- to nations; rulers of peoples shall issue from her. I will bless her so that she shall give rise
- a hundred years old, or can Sarah bear a child at TI ्ष्ट्रे स्ट्रांत द्वित व्यक्ष and lawanet on his face and laughed, as he said to himself on his face and laughed, as man
- live by Your favor!"
- everlasting covenant for his offspring to come. I will maintain My covenant with him as an bear you a son, and you shall name him Isaac,* and
- chieftains, and I will make of him a great nation. numerous. He shall be the father of twelve him. I will make him fertile and exceedingly א אסיי ו הנה ו בַּרָכְתִּי אַחֹנִי וָהַפְּבָשׁי ו אסיי אַלי וְהַהְבַּיּתִי אַרָּ הַבְּיתַי אַתְנִי וְהַבָּרַתָּי אַתָנִי וְהַבְּבָתִי אַתָּנִי וְהַבָּרַתִּי אַתָנִי וְהַבְּבָתַי אַתָּנִי וְהַבָּבָתַי וּ הַהָבָתָי אַתָּנִי וְהַבְּבָתַי אַתָּנִי וְהַבְּבָתַי
- Sarah shall bear to you at this season next year."
- בע ניִכְל לְדָבֶר אִתְּוֹ נִיֶּעֶל אֱלַהְיִם מֵעֶל אַבְרָהָם: Done speaking with him, God was gone from Abraham.
- God had spoken to him. the flesh of their foreskins on that very day, as male in Abraham's household, and he circumcised homeborn slaves and all those he had bought, every
- was circumcised in the flesh of his foreskin. hears in a san leam dio zaev neering was il pum as il pum as son leamas in air संदर्भ और स्पेर होते प्रकार old
- besinmustere circumcised בּלֶלְצֶםׁ הַלָּרֹם הַאָּה Ishmael were circumcised בּלֶלֶצֶם הַלָּרִם הַאָּה נַמִּלִל אַבְרָהָם וְיַשְׂמַעֶאל בְּנְרָ:
- outsiders, were circumcised with him. slaves and those that had been bought from

- לְינִנְם עֹלְכֹּגְ אַעֹּגִם עִעָּנִּנִי גִעִּינִּ you a son by It יברַכְתִּי אֹתָה וֶלָם נִתְתִּי כִּמֶנָה לֶךְ בֵּן יבַרַכִּתִּי הָ indeed, I will give you a son by
- יוָלֶב וֹאָם שָּׁלָב בַּבַע-עִּשְׁלָּגם שָּׁלָב עַּלְב:
- אר דיָאַלדְיָים לָּוּ ישִׂמָעָאל יִחְיֶּה לְפְּנֶירָ: אַבְרָהָם אֶל־הַאֶּלַרְיָם לָוּ ישִׂמָעָאל יִחְיֶּה לְפְּנֶירָ
- וֹנִיבְלְּמִעָּיְ, אֵמַבַּלְּבִיגִינָּי, אִנוֹּוָ צְלְבֹרָגִיע מִנִלְם לְזִּבְׂמֹן אַנִּוֹבֹּגִי: רובא God said, "Mevertheless, Sarah your wife shall ו נַאמָר אֲלהֹים אֲבַל שַוֹּה אַמְוֹהָן יַלְהֶה לְּהֶ בַּן וְקְרֶאָת אֶחִישֹׁקוֹ יִצְיָה
- אַנוֹוְ בּכּוֹאַב כֹאַב מִוֹנִים-מַמָּב וֹמִיאַסְ יִנִלִיב וּלִינִוּנִיוּ לְנָוֹנִ יָּבוֹנִלְ:

- היָוֹם הַגָּוֹר כַּאֲשֶּׂר הִבֶּר אַתִּוֹ אֱלְהִים: כּסׂקו כּלְ-וּכְּג דֹאַוֹמֻג דֹּגע אַדֹנגעַם נֹגָעֹלְ אָנג־דִּמָּג מָג'לְעָם דֹלְגָּמָם אום Sa Then Abraham took his son Ishmael, and all his "Then Abraham took his son Ishmael, and all his

- on that very day;
- ryomebond, ii, chousehold, iii liomem lis and all linem אין יְלִיד בִּיִּחוֹ יְלִיִי בִּיִּחוֹ יִלְיִי בִּיָּחִ

- 9 הַלָּא כַל־הַאַּבֶץ לִפַּנִידָ הִפַּרֵד נָא מֵעֶלָי אָם־הַשַּׁמֹאל וָאַיִּמֹנָה וָאִם־הַיַּמִין וַאַשוֹמאַילָה:
- Is not the whole land before you? Let us separate:* if you go north, I will go south; and if you go south, I will go north."
- לפני | שחת יהוה את־סדם ואת־עמלה כגון יהוה כארץ מצלים באכה
- בּי כַּלָּה מַשׁקָה Lot looked about him and saw how well watered was the whole plain of the Iordan, all of it—this was before הוהי had destroyed Sodom and Gomorrah—all the way to Zoar, like the garden of הוהי, like the land of Egypt.
 - :אישׂ מעל אחיו
 - יַפְּרְרוֹנ מִקְדֶם וַיִּפְּרְלוּ So Lot chose for himself the whole plain of the Jordan, and Lot journeyed eastward. Thus they parted from each other;

 - ישב בארץ הכלר ויאהל עדיסדם: Abram remained in the land of Canaan, while Lot settled in the cities of the Plain, pitching his tents near Sodom.

 - 13 Now the inhabitants of Sodom were very wicked sinners against הוהי.
 - 14 נְיהוֶה אָמֶר אֶל־אַבְרָם אַחֲרֵי הִפְּרֶד־לְוֹט מֵעְמוֹ שַׂא נָא עִינֵירָ וּרְאַה מן־הַמַקוֹם אֲשַׂר־אַתָּה שַם צַפִּנָה וָנֵגְבָה וָקַדְמָה וַיָמַה:
 - And הוהי said to Abram, after Lot had parted from him, "Raise your eyes and look out from where you are, to the north and south, to the east and west,
 - קי אַתיכָּל־הָאָרֶץ אֲשֵׂר־אָתָה רֹאָה לֹךְ אָתְנָנָה וּלְזִרְעֶךְ עַדְּיעוֹלָם: 15 for I give all the land that you see to you and
 - your offspring forever.
- :הַאַרֵץ נָם־זַרִעַךְ יִמְנָה
- 16 I will make your offspring as the dust of the earth, so that if one can count the dust of the earth, then your offspring too can be counted.

 - 17 Up, walk about the land, through its length and its breadth, for I give it to you."
 - 18 ויֶאֱהָל אַבְרָּם ויָבָא ויֶשֶב בְּאַלֹנִי מַמְרָא אֲשֶׂר בְּחֶבְרְוֹן וַיְבֶן־שָׂם מזבח ליהוה:
- And Abram moved his tent, and came to dwell at the terebinths of Mamre, which are in Hebron; and he built an altar there to הוהי.

14

- עילם ותדעל מלך גוים:
- אַלָּסֶר בְּדָרְלְעֹמֶר מְלֶךְ אַלְּסֶר בְּדָרְלְעֹמֶר מְלֶךְ אַלְּסֶר בְּדָרְלְעֹמֶר מְלֶךְ Now, when King Amraphel of Shinar, King Arioch of Ellasar, King Chedorlaomer of Elam, and King Tidal of Goiim

made war on King Bera of Sodom, King Birsha of

- עשוּ מַלַחָמָה אַת־בַּרַעָ מַלַךָ סִדֹם וִאַת־בַּרְשַע מַלַךְ עַמֹרָה שׁנָאָב וּ מַלַךְ אַדְמָה וְשֵׁמְאַבֶּר מֵלֶךְ)צביים(]צבויִם[וּמֵלֶךְ בֵּלֶע הִיא־צִעְר:
- Gomorrah, King Shinab of Admah, King Shemeber of Zeboiim, and the king of Bela, which is Zoar,
- : כַּל־אַלָּה חָבָרוֹ אַל־עָמֵק הַשָּׁהִים הוּא יָם הַמֵּלְח: 3 all the latter joined forces at the Valley of Siddim, now the Dead Sea.*
- שֹתַים עשֹרֵה שַנָה עבדוּ אַת־כִּדַרְלַעַמֵר וּשׁלְשׁ־עשׁרָה שַנָה מַרַדוּ:
- Twelve years they served Chedorlaomer, and in the thirteenth year they rebelled.

- 1 וַיָּהַי אַבַּרֶּם בֵּן־תִּשִׁעִים שׁנָה וְתַשַע שׁנִים וַיֵּרָא יְהוֹּה אֵל־אַבַּרָם ויאמר אליו אני־אל שלי התהלך לפני נהיה תמים:
- When Abram was ninety-nine years old, הוהי appeared to Abram and said to him, "I am El Shaddai.* Walk in My ways and be blameless.

 - במאָר מַאָּר: 1 will establish My covenant between Me and you. and I will make you exceedingly numerous."
 - : נַיָּפַל אַבַרָם עַל־פַנֵיו נַיָּדַבַּר אַתוֹ אֱלֹהִים לָאמֹר:
- Abram threw himself on his face; and God spoke to him further.
 - 4 אַנִּי הנָה בַרִיתִי אַתְּךְ וָהַיִּיתַ לָאַב הַמוֹן גּוֹיָם:
 - "As for Me, this is My covenant with you: You shall be the father of a multitude of nations.
- 1 ולא־יִקרָא עוֹד אַת־שִׁמְךָ אַבַּרָם וְהַיָּה שַׁמְלָ אַבַרָהַם כֵּי אַב־הַמְוֹן גּוֹיָם
- And you shall no longer be called Abram, but your name shall be Abraham,* for I make you the father of a multitude of nations.
 - יצאו: ממך יצאו: הפכתי אתר במאד מאד ונתתיך לגוים ומלכים ממך יצאו: 6 I will make you exceedingly fertile, and make
 - nations of you; and kings shall come forth from
 - וַהַקמֹתִּי אֶת־בַּרִיתִי בֵּינֵי וּבֵינֶךָ וּבַין זַרְעֵךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לִבְרָית עוֹלָם לְהַיָּוֹת לְּךָ לָאלֹהִים וּלְזַרְעֵךָ אֲחַרֵיךָ:
- I will maintain My covenant between Me and you. and your offspring to come, as an everlasting covenant throughout the ages, to be God to you and to your offspring to come.
- ו אָרֶץ מְגַרֶּיךָ אַת כָּל־אָרֶץ כְּנַען אַתַרָּיךָ אַת וּ אָרֶץ מְגַרָּיךָ אַת כָּל־אָרֶץ כְּנַען לאַחזַת עוֹלָם וַהַיִּיתִי לָהֵם לַאלֹהִים:
- I assign the land you sojourn in to you and your offspring to come, all the land of Canaan, as an everlasting holding. I will be their God."
- וַיִאמר אַלהים אל־אַברַהם ואַתה אַת־בּרִיתי תשמר אַתה ווַרְעַדָ
- God further said to Abraham, "As for you, you and your offspring to come throughout the ages shall keep My covenant.
- זאת בּרִיתֹי אָשֶר תִשמרוּ בִּינִילָם וּבִין וָרְעֵךָ אחֲרֵיךְ הְמֵוֹל 10 Such shall be the covenant between Me and you and your offspring to follow which you shall keep: every male among you shall be circumcised.
- 11 You shall circumcise the flesh of your foreskin, ונמלחם אח בשני וביניכם:
 - and that shall be the sign of the covenant between Me and you.
- 12 And throughout the generations, every male among מַכִּל בַּן־נֵלֶר אֲשָׂר לָא מְזַרְעֶךָ הְוּא:
 - vou shall be circumcised at the age of eight days. As for the homeborn slave and the one bought from an outsider who is not of your offspring.
 - 13 המול | ימול ילֵיד בַּיתַד וּמִקנת כַספַד וְהַיִּתָה בַרִיתַי בַּבְשַׂרְכֵם
 - they must be circumcised, homeborn and purchased alike. Thus shall My covenant be marked in your flesh as an everlasting pact.
- ונכרתה הנפש ההוא נעכרת ונכרתה הנפש ההוא 14 And if any male who is uncircumcised fails to מעמיה את־בריתי הפר:
 - circumcise the flesh of his foreskin, that person shall be cut off from kin; he has broken My covenant."
- 15 וַיָּאמֵר אֱלהִים אֱל־אַבַרָהָם שַׂרָי אִשֹּׁתְךָ לֹא־תִקְרָא אֱת־שֹׁמָה שַׂרִי כֵּי שׁרה שׂמה:
 - And God said to Abraham, "As for your wife Sarai, you shall not call her Sarai, but her name shall be Sarah.*

- Shaveh-kiriathaim, Ashteroth-karnaim, the Zuzim at Ham, the Emim at who were with him came and defeated the Rephaim at 5 In the fourteenth year Chedorlaomer and the kings
- far as El-paran, which is by the wilderness. seir as אָמריהַהוֹלִי בְּהָהָרָם שַׁעֵּיר עָד אָיל פָארָן אֲשֶׂר עָל־הַמִּדְבָר: אַ מול הוא ה אָמריהַהוֹלִי בְּהָהָרָם שַּׁעָיר עָד אָיל פָארָן אֲשֶׂר עָל־הַמִּדְבָר:
- Amalekites, and also the Amorites who dwelt in is Kadesh, and subdued all the territory of the
- them in battle in the Valley of Siddim: of Bela, which is Zoar, went forth and engaged king of Admah, the king of Zeboiim, and the king
- Ellasar—four kings against those five. King Amraphel of Shinar, and King Arioch of
- their flight, threw themselves into them, while the rest escaped to the hill country. pits; and the kings of Sodom and Gomorrah, in
- Gomorrah and all their provisions, and went their
- settled in Sodom. and his possessions, and departed; for he had
- had been taken captive, he mustered his Abram's allies. who was dwelling at the terebinths of Mamre the Amorite, kinsman of Eshkol and Aner, these being
- אל פֿן נֵיהְלָּק עֲלֵיהָם וּ לְּיֶלָה הָוּא נְעָבָרֶיוּ נִיּבֶם נְיִרְהְפַּם אַנִי הוֹצָתו, אם או בוונלה אֲשֶׂר three hundred and eighteen, and went in pursuit as retainers,* born into his household, numbering
- and the women and the rest of the people. brought back his kinsman Lot and his possessions, them and defeated them; and he pursued them as far as Hobah, which is north of Damascus.
- Valley of the King. the kings with him, the king of Sodom came out to meet him in the Valley of Shaveh, which is the אָרַיכָּיִר אָלַיבָּיל אָלַרְיַם לְאָרָאָ זַיְאָלַיִר מוּבְרַ עָּבָרָלְאָבָי אַ Wyeu be refurued from defeating Chedorlaomer and

- אַט-נַפּאַים בְּעֶשְׁתְּתְּלָנִי קְרָנְיִם וְאָט-הַוּוּוִים בְּהָם וְאֵנְ הַאָּיִלִים בְּשָׁוֹרִ וּבֹאֹנִבֹּגְ אַמִּוֹנְע מַּלְּע בֿא כֹנַנִלְאָמֶנ וִעִּמֹלְכֹּיִםְ אֹמָּנ אִעָּו נִּכֹּנִּ
- עממקע, ווּסְ אַנוּרַנַאַמֶּנְיִ, עַיִּמֶּבְ בַּנַעַבְּבָּן נַּנַמָּר: On their way back they came to En-mishpat, which אורים לישוֹרי הישר לי וַנְצָאוּ אֶל־עֶּין הַשְׁהָר הַוֹא קרֹע וַנְצָּר אָלַיע בַּנָר אָרָים אַ הישר אורים אינים אינים
- بَرَّمُكُ فَرْمَ بِنِيمِ يَرْمُكُ زَيْمُكُمْ يَنْفُو مَرْيَامُكِ فَمُعَرَّا يَشِكُمَ :
- וֹאִנְגְוֹנֵ עֵּלְנֵבְ אַבְּסְׁבְ אַנְכָּגְּנִ עִלְכָגִם אָעַבְּעַעַׁמָּשָׁב: λλήμ Ίββ λβιμκί αξις Ίββ λλίμι αξικ Ίββ λλίμι αξικ Τάλλιμο λ. Α κινα Chedorlaomer of Elam, King Tidal of Goilm,
- ניפלר שַמַה וְהַנִּשְׁאָרִים הַרָה נְסוּ: חב וְעָמָה הַאֵּלִה בָּאֵלִה הַלָּר הַלָּר הַלָּר הַלָּר הַלְּרְ הַלָּר הַלָּר הַלָּר הַלָּר הַלָּר הַלָּר הַלַ
- has modo? Io file wealth of Sodom and IIs basies [sradeva] אַר־כָּל־רֶלָשׁ מָרֶם וַעֲמֹרֶה וְאֶת־כָּל־אֶכִלֶם וַיֵּלֶכוּי
- άς κιὐί) κινικί κινικό και τις μένα και και και και και τος Τρολ από τος τος τος γρεσως γρεσως γρεσμές. Τροκρ
- בַּאֶמְנְגְ אַנוֹגְ אַמִּלְכָגְ נֹאָנוֹגְ אַנְגָ נֹבִינִ אַלֹנִם:
- אמלר ועולש מאות וירודף עדינן:

עווילאל לדמשקל:

- יולישני אָת יללישוֹ זוֹלים אָדי דוֹשָׁיב (לָם אָת בְלַ־הָּדָלָם אָלַר בְלִים אָלַר יוֹלָם אָלִר יוֹלָם אָלַר יוֹלָם אָלַר בְלָם אָלַר בְלָם אָלַר יוֹלָם אָלַר בְלָם אָלַר וֹלָם אָלַר בְלָם אָלַר בְלָם הָלֶם אָלָר בְלָם בְּלָם אָלַר בְּלָם בְּלָם אָלַר בְּלָם בְּלָם בְּלֶם אָלִר בְלָם בְּלָם בְּלֶם בְּלָם בְּלָם בְּלָם בְּלָם בְּלָם בְּלָם בְּלָם בְּלָם בְּלָם בְלָם בְּלָם בְּלְם בְּלָם בְּלָ
- וֹאָע-שַּׁמְלְכֹּיִם אַׁתְּּוֹר אִעַוֹן אָלְ-גַּמֶּעִ תִּוֹשִ שִּׁוֹאַ גַּמָעִ שִּׁנִי שִׁיָּאַ

- Canaan ten years—and gave her to her husband Abram Egyptian—after Abram had dwelt in the land of
- was lowered in her esteem. when she saw that she had conceived, her mistress
- now that she sees that she is pregnant, I am lowered in her esteem. יהוה decide between you and your fault! I myself put my maid in your bosom; 5 And Sarai said to Abram, "The wrong done me is
- treated her harshly, and she ran away from her. Deal with her as you think right." Then Sarai 6 Abram said to Sarai, "Your maid is in your hands.
- א רלאמר הגר שפּרָן שוּהַי אַיר מוָה באת (Hagar, slave of Sarai, where have you אוני אַיר מוֹדָר שִׁפְרָא הַאָר הַאָר הַאָר הַלְּרִי וַתֹּאמֶר מִפְנַי אַ in the wilderness, the spring on the road to Shur,
- "I am running away from my mistress Sarai." come from, and where are you going?" And she said,
- your mistress, and submit to her harsh treatment."
- too many to count." greatly increase your offspring, And they shall be
- call him Ishmael,* For 7777 has paid heed to your you are pregnantAnd shall bear a son; You shall Dehold, The messenger of הוהי said to her further, "Behold," בו ונְאַמֶר לָהׁ מַלְאָךְ יְהֹנָה הָנָךְ הַרָה וְילַרְהְ בֶּן וְקַרֶאַת שִׂמֹרֹ
- him;He shall dwell alongside of all his kin." against everyone, And everyone's hand against His hard; ביל נֶדֶר לָלָ בֶּוֹ וֶעָלִ-פָּנָי He shall be a wild ass of a person. His hand
- El-roi,"* by which she meant, "Have I not gone on seeing after my being seen!"*
- is between Kadesh and Bered. it. Therefore the well was called Beer-lahai-roi;* it.
- that Hagar bore him the name Ishmael.
- Ishmael to Abram.

- לְּמֵּבְׁע אַבְּׁנִם בֹּאַבְּׁגֹּן כִּנְאַן וֹעִינֵּן אַנִּיִנִי לְאַבְּנִם אַנְמֵּיִבְ לְנִ לְאִמָּיִב: ि Sarai, Abram's wife, took her maid, Hagar the एन्ट्री प्राप्त नाम निर्मा अ So Sarai, Abram's wife, took her maid, Hagar the
- He cohabited with Hagar and she conceived; and אר וַיִּבְא אֶל־הָנְרָ וַתַּקּר בַּיַ הַהָּלָא הַיָּהָ הַאָּרָ יַהַרָּק הַיַּהָלָא בַּיּ הַהָּלָא הַיִּבְּיָ
- וּעַּינֹאָ כֹּג עַנְעַנִע נָאַלַגְ דֹּלֵגנוֹגיוַ גֹּחֶלָּהָ גִּעָנָע דַּגנג וּדַגנגָן: نَسِهُمُدُ شِدْ، هُدٍ عَادَدُمِ نَامَامُ، هُذِ، لَا عَرَجٍ، ثَنَانَ، شِطَنَانَ، خَنَا، ذِلًا
- נעל אַנָּע מַּנְג נעל בע בעפּנגע: تيهما بخذرت بخرستن باؤب منظانات خذبتا لأميدرك يتمزح ظمدناك
- A messenger of information a spring of water A messenger of הניקצאָה מלאָך יהוָה על יעין המים במּהְבָּר עַל־הַעֶּיך בְּהָרָך שוֹרי: A messenger of water
- שָּׁנִגְּ זְּבְּנִנְעָגְ אַנִכְגְ בַּנְנַעַע:
- it بَابَر بُلِيْل کَابِر بَابِر عُلْمُ اللَّهِ تَالَمُ And the messenger of ازبُلاث بُرابُ تَبَارُ بَالِم بُرْ
- אווון און saiq to pet, II אוון saiq to pet, II נאָאני, לַנְיִ עַלְאַל לְנִיְ עַלְאַל אָנִבְּע אָנִבְּע אָנִבְּע
- ישמאא כי־שמא יהוה אל־עניך:
- באגעג אַבובג באג: םלָם הַלָם אָלָהָן אָזָגָ אַל הֶאָל כֵּי אָלַוֹרָה הֲנָם הַלָם בַּלָם הַלָּם הַלָּם הָלָם הַלָּם הָלָם הָלָם הַ
- Agar bore a son to Abram, and Abram gave the son to Abram, and Abram gave the son to Abram, and Abram gave the
- אָר הַאָלַנְים שָּלָה שָּׁהָשׁ שָׁהַים יַבּלְהַתִּירִים אָר אָרִישְׁתָּמֶאל לָאַבָּרָם: Abram was eighty-six years old when Hagar bore

LI

- 18 And King Melchizedek of Salem brought out bread ומַלְכִיצְּדָלְ מַלְךְ שַׁלֶם הוֹצִיא לָחֶם וְיֵין וְהִוּא כֹהָן לָאַל עְלִיון: and wine; he was a priest of God Most High.*

 - 19 He blessed him, saying, "Blessed be Abram of God נְיַבַרְבָהוּ נִיאמֵר בְּרָוּךְ אָבְרָם לְאָל עְלִיוֹן קְנָה שׁמִים וָאָרֶץ: Most High, Creator of heaven and earth.
- 20 And blessed be God Most High, Who has delivered ניְתַּדְלוְ מְעָשֵׁר מְכָּל: your foes into your hand." And [Abram] gave him a tenth of everything.
- ברָב הֶּלְבֶּשׁ וְהְרָכְשׁ קְחִ־לְּךֵ: Then the king of Sodom said to Abram, "Give me the persons, and take the possessions for yourself."
- נְאַמֶּר אָבְרֶם אֵל־מָלֶךְ סָרָם הַרָּמֹתִי יָדִי אַל־יִהוֹהָ אַל עַלְּלוֹן קְנָה 22 But Abram said to the king of Sodom, "I swear* to שמים וארץ:
 - הוהי. God Most High, Creator of heaven and earth:
- הַעשרתי את־אברם:
- ו אם־אַקו מכל־אַשר־לך ולא תאמר אַני 23 I will not take so much as a thread or a sandal strap of what is yours; you shall not say, 'It is I who made Abram rich.'
 - ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם:
- בְּלְעָדִי רָק אֲשֶר אָכְלוּ הִּנְעִלִים וְחֹלֶּלָ הָאָנָשִׂים אֲשֶׁר הָלְכָּוּ אַתְי For me, nothing but what my servants have used up; as for the share of the parties who went with me-Aner, Eshkol, and Mamre-let them take their share."

15

- אַל־תירַא אַברַם אַנכי מגן לַךְ שכַרַךְ הַרְבַה מאָד:
- came to Abram in הַהַבְּרִים הָאַלֶּה הָדָה דְבַרִייְהוֹהָ אַל־אָבַרְם בְּמַחְזָה לָאמֵר Some time later, the word of a vision: "Fear not, Abram, I am a shield to you; Your reward shall be very great."
- 2 וַיָּאמֵר אַבַּרָם אֱדֹנִי יֵהוֹהֹ מַה־תַתְּן־לִי וִאָנֹכִי הוֹלְךָ עֵרִירִי וּבֵן־מַשֵּׁק בַיתִּי הִוּא דַּמֶשֵׂק אֱלִיעְזֶר:
- But Abram said, "O lord הוהי,* what can You give me, seeing that I shall die childless, and the one in charge of my household is Dammesek Eliezer!"*
 - 3 וַיִּאמֵר אַבַּלָם הַן לִי לָא נַתַתָּה זַרַע וִהְנַה בַן־בֵּיתִי יוֹרַשׁ אֹתִי:
- Abram said further, "Since You have granted me no offspring, my steward will be my heir."
- וָהְנֵּה דְבַר־יִהוָה אֲלִיוֹ לֵאמֹר לָא יִירַשֶׁךְ זָה כִּי־אָם אֲשֵׁר יֵצֵא מְמֵעֶיךָ
- The word of הוהי came to him in reply, "That one shall not be your heir; none but your very own issue shall be your heir."
 - 5 ויוצא אתו החוצה ולאמר הבטינא השמימה וספר הכוכבים אם־תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרער:
- [Then in the vision, God] took him outside and said, "Look toward heaven and count the stars, if you are able to count them"—continuing, "So shall vour offspring be."

 - :הָאֶמן בְּיהוֶה וַיַּחְשַׂבְה לָּן צְּדָקָה, d And he put his trust in הוהי, who reckoned it to his merit.
 - וַיָּאמֵר אַלָיו אַנִי יִהוֹה אַשַר הוֹצֵאתִילָ מֵאוּר כַּשַׂדִים לְתַת לְּדָ אַת־הַאָרֵץ הַזָּאת לְרָשׂתָה:
- Then [God] said to him, "I am הוהי who brought you out from Ur of the Chaldeans to assign this land to you as a possession."
- 8 ניאמר אַדני יֵהוֹה בַּמַה אַדַע כַּי אִירַשׁנָה: And he said, "O lord הוהי, how shall I know that I am to possess it?"

- וַיָּאמֵר אַלָּיו קחָה לִי עָגַלָה מִשׁלְשַׁת וְעָז מִשַּׁלְשֵׁת וְאַיִּל מְשַׁלְשׁ ותר ונוול:
- Came the reply, "Bring Me a three-year-old heifer, a three-year-old she-goat, a three-year-old ram, a turtledove, and a young bird."

each half opposite the other; but he did not cut

- 10 He brought all these and cut them in two, placing וַיִּקְחִילְוֹ אֶת־כָּל־אַלֶּה וַיְבַתְר אֹתִבֹ בַּתְּוֵךְ וַיִּתְן אִישֹ־בַּתְרָוֹ לַקרַאת רַעָהוּ וַאֲת־הַצַפַּר לָא בַתַר:
 - up the bird. :וַיָּרֶד הְעִיִם עַל־הַפְּגָרִים וַיִשָּׂב אֹתִם אַבְרָם 11 Birds of prey came down upon the carcasses, and Abram drove them away.
- 12 וַיָהֵי הַשַּׁמֵשׁ לְבוֹא וַתְרָהַמָה נָפַלָה עַל־אַבַרָם וְהַנָּה אֵימָה חֲשׁכַה גדלה נפלח עליו:
 - As the sun was about to set, a deep sleep fell upon Abram, and a great dark dread descended upon him.
 - וַעַבַדוִם וַענָוּ אֹתָם אַרְבַע מֵאוֹת שׁנָה:
 - א לְּהֶם Tay הַלְּצֶרְ וּ יְהֵיָה זַרְעָךְ בַּאַבֵּין לְא לְהָם 13 And [God] said to Abram, "Know well that your offspring shall be strangers in a land not theirs, and they shall be enslaved and oppressed four hundred years;
- ינב אָת־הַנּוֹי אָשׁר יָעבדוּ הַן אַנכִי (אַחָרִי־כן יַצָאוּ בּרָכשׁ גַּּדְוֹל: 14 but I will execute judgment on the nation they
 - shall serve, and in the end they shall go free with great wealth.
 - בה: טוֹבָה מִילָם תִּקבֶר בְּשֵׂירָה טוֹבָה: 15 As for you,You shall go to your ancestors in
 - peace; You shall be buried at a ripe old age.
 - בות ביעי ישובו הנה כי לאישלם עון האמרי עדיהנה: 16 And they shall return here in the fourth
 - generation, for the iniquity of the Amorites is not vet complete."
- ווָהי הְשַּׁמְשׁ בְּאָה וְעָלְטָה הְיָה וְהְנָּה תְנָּוֹר עְשׁן וְלְפִיד אֲשׁ אֲשֶׁר (זְיָהִי הְשָׁמְשׁ בְּאָה וְעָלְטָה הְיָה וְהְנָּה תְנִּוֹר עְשׁן וְלְפִיד אֲשׁ אֲשֶׁר עַלַר בֶּין הַנְּזָרֶים הָאֲלֶּה:
 - appeared a smoking oven, and a flaming torch which passed between those pieces.
- 18 בַּיִוֹם הַהוֹא כָּרָת יְהוָה אֱת־אַבַרָם בַּרַית לֶאמֵר לוַרְעָךָ נַתְּתִּי אֱת־הָאַרֵץ הזאת מנהר מצלים עד־הנהר הגדל נהר־פרת:
- On that day הוהי made a covenant with Abram: "To your offspring I assign this land, from the river of Egypt to the great river, the river Euphrates—

 - לי: אָת־הַקנּוֹיִ וְאָת הַקּרְמֹנִי: the Kenites, the Kenizzites, the Kadmonites.

 - 20 the Hittites, the Perizzites, the Rephaim,

 - נאָת־הָבְנִעלִי וַאָת־הְּבָּנְעַלִי וַאָת־הְבָּנְעַלִי וַאָת־הְבָּנַעִי וַאָת־הְיָבוּסִי: 1 the Amorites, the Canaanites, the Girgashites, and the Iebusites."

16

- 1 ושֹרָי אַשֵּׁת אַבַּרָם לָא יַלִדָה לָוֹ וַלָה שַׂפַּחָה מִצְרִית וּשַׁמַה הָגַר:
 - Sarai, Abram's wife, had borne him no children. She had an Egyptian maidservant whose name was Hagar.
- 2 וַתֹּאמֵר שַׁלִי אֲל־אָבַרָם הנָה־נָא עַצְרָנִי יְהוָהַ מַלְּדֵת בּא־נָא אֱל־שַׁפַּחָתִי אולי אבנה ממנה וישמע אברם לקול שרי:
- And Sarai said to Abram, "Look, הוהי has kept me from bearing. Consort with my maid: perhaps I shall have a child* through her." And Abram heeded Sarai's request.